

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW:

– BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! METBUGAT — INTERNET GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

INTERNET NEWSPAPER

№11 (33) 2022-nji ýylyň 31-nji maýy

Our main goal is to serve the Motherland!

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Internet gazetini 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar

ÖSÜŞIŇ BELENT SEPGITLERINE TARAP

Garasysz hem-de baky Bitarap Türkmenistan döwletimizde «Halkyň Arkadagly zamanasy» ýylynda Arkadagly Serdarymyzyň baştutanlygynda türkmen halky şanly wakalaryň, taryhy seneleriň şaýady bolýar.

Maý aýynyň ikinji ýarymynda, has takygy, 18-nji maýda Türkmenistanyň Konstitusiasynyň we Döwlet Baýdagynyň gününiniň, şu aýyň soňky ýekşenbesinde bolsa Türkmen halysynyň milli baýramynyň uly joşgun bilen belenilmegi halkymyzyň ruhuny has-da belende göterdi.

Mähriban Watanymyz ähli ulgamlarda, hususan-da, halkara gatnaşyklarynda ösüşiň täze belent sepgitlerine ýetmegi başardy. Türkmenistan döwleti sebit we dünýä döwletleri bilen ikitaraplaýyn we köptaraplaýyn dostlukly hem-de hoşniýetli diplomatik gatnaşyklary alyp barýar. Şu ýyl Türkmenistan bilen birnäçe döwletleriň diplomatik gatnaşyklarynyň ýola goýulmagyna 30 ýyl doldy. Bu şanly baýramçylygy ýurdumyz bilen deň derejede belleýän döwletleriň biri hem Russiýa Federasiyasydur. Türkmen-rus gatnaşyklarynyň özeninde parahatçylyk,

dost-doganlyk, hoşniýetlilik we halklaryň jebisligi bar. Iki döwletiniň arasyndaky medeni, söwda-ykdysady gatnaşklar hem özüniň täze beýany tapýar we has-da berkeýär. 2022-nji ýylyň 18-nji maýynda Arkadagly Serdarymyzyň Russiýa Federasiyasynyň ýokary döwlet sylagy bolan «Dostluk» ordeni bilen sylaglanmagy munuň şeýlediginiň aýdyň kepillidir.

Soňky ýyllarda türkmen-rus gatnaşyklary Türkmenistan bilen Russiýa Federasiyasynyň iri sebitleriniň — Tatarystan Respublikasynyň, Astrahan we Swerdlowsk oblastlarynyň, Sankt-Peterburg şäheriniň, Russiýanyň beýleki sebitleriniň arasynda hem üstünlikli ösdürilýär. Muňa mysal hökmünde 2022-nji ýylyň 19-njy maýynda Gahryman Arkadagymyzyň Russiýa Federasiyasynyň Tatarystan Respublikasyna gulluk iş sapary mahalynda «Russiýa — yslam dünýäsi: KazanSummit 2022»

XIII halkara ykdysady sammitine hormatly myhman hökmünde gatnaşandygyny görkezmek bolar. Gahryman Arkadagymyzyň bu sammitde eden taryhy çykyşynda milli, sebit we dünýä ähmiýetli meseleler her taraplaýyn çuňňur seljerilip, adamzadyň röwşen geljegine hyzmat etjek parasatly pikirler öňe sürüldi.

2022-nji ýylyň 19-njy maýynda Gahryman Arkadagymyzyň Tatarystan Respublikasynyň ýokary döwlet sylagy bolan «Tatarystanyň önünde bitiren hyzmatlary üçin» atly ordeni bilen sylaglanmagy ähli türkmen halkynyň kalbyny ruhlandyrdy. Elbetde, bu sylag ilkinji nobatda, halkymyza, şeýle-de döwletimize bildirilen çäksiz hormat bolup, iki döwletiniň arasyndaky parahatsöýüjilikli, ynsyşykly gatnaşyklaryň barha pugtalanýandygynyň aýdyň subutnamasydyr.

2022-nji ýylyň 26-njy maýynda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň Daşoguz welaýatyna toý saparyny amala aşyrmagy şanly wakalaryň täze sahypasyny açdy. Çünki döwlet Baştutanymyz bu saparynyň çäklerinde Bal-

Syýasy teswir

kan-Daşoguz howa elektrik geçirijisiniň gurluşygynyň alnyp barlyşy hem-de ýurdumyzyň demirgazyk sebitiniň ekerançylyk meýdanlaryndaky we maldarçylyk pudagyndaky işleriň ýagdaýy bilen taňşyp, bu işleriň alnyp barylýan ýerine hut özüniň baryp görmegi, aýratyn-da, ýurdumyzyň demirgazyk sebitiniň dolandyryş merkezinde bina edilen lukmançylyk desgalarynyň ikisiniň — köpugurly we onkologiýa hassahanalarynyň açylyş dabaralaryna gatnaşmagy taryhy waka öwrüldi. Hormatly Prezidentimiziň gatnaşmagynda açylyp, ulanylmaga berlen bu döwrebap hassahanalar ýurdumyzda adam hakdaky aladanyň döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugrudygynyň aýdyň subutnamalarydyr.

Türkmen halkynyň medeni gymmatlyklarynyň biri-de nepis halylarydyr. Türkmenistanyň Garaşsyzlygyny we özygtyýarlylygyny pugtalandyrmakda, milli halyçylyk sungatyny ösdürmekde, hala çeper nagyşlary salmakda bitiren uly hyzmatlary üçin hem-de köp ýyllaryň dowamynda çeken tutanýerli we halal zähmetini, hünär ussatlygyny, şeýle hem «Türkmenhaly» döwlet birleşiginiň teklipnamasyny göz önünde tutup, Türkmen halysynyň milli baýramy mynasybetli Türkmenistanyň Milli Geňesiniň Mejlisiniň Karary bilen ussat halyçy Ogulgerek Berdimuhamedowa we bu ugurda zähmet çekýän zenanlaryň ençemesine «Türkmenistanyň at gazanan halyçysy» diýen hormatly adyň dakylmagy hem türkmen halyçylyk sungatyna we nepis halylary dokaýan gelin-gyzlarymyza mynasyp sarp goýulýandygynyň güwänamasydyr. Bu şanly wakalaryň ählisi eziz Diýarymyzyň ösüşiň täze belent sepgitlerine tarap ynamly barýandygynyň aýdyň kepilleri.

Batyrmuhammet ORAZOW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.

Maý aýynyň soňky ýekşenbesi Türkmen halysynyň baýramy

NUSGALYK HALYLARYMYZYŇ MERTEBESINI GALDYRAN SYLAG

Ine, «Halkyň Arkadagly zamanasy» ýylynyň her bir günü halkymyzyň taryhynda ýatdan çykmaýak ajaýyp wakalara beslenýär. Şu ýylyň 26-njy maýynda Türkmenistanyň Milli Geňesiniň Mejlisiniň karary esasynda hormatly Prezidentimiziň mähriban kâbesi Ogulgerek Berdimuhamedowa «Türkmenistanyň at gazanan halyçysy» diýen hormatly adyň dakylmagy hem çeper sözde aýtsak, halyçylyk asmanynda dogan täze Aý bolup şugla saçdy, halyçylyk bir ýüzük diýsek, oňa goýlan göwher gaş bolup lowurdady. Biz bu buýsançly waka babatda Türkmenistanyň Döwlet Medeniýet merkeziniň Döwlet muzeýimiziň Türkmenistanyň Etnografyýa ylmy-barlag bölüminiň müdiri Gülşirin ORAZNOBATOWA bilen söhbetdeş bolmagy müwessa bildik.

— Söhbetdeşligimiziň başynda siz bize Ogulgerek ejäniň arzyly sylaga eýe bolmagy bilen baglanyşykly wakanyň buýsançly taraplary barada aýdyp beräýseňiz?

— Ogulgerek eje uzak ýyllaryň dowamynda Ahal welaýatynyň Gökdepe şäheriniň haly kärhanasynda birkemsiz zähmet çekip, halyçylyk sungatynyň inçe tilsimlerini iş tejribesinde ulanyp, nusgawy gölli we suratly halylary dokamakda ussatlygyny görkezene, eliniň çeperligi, zähmetsöýerligi bilen ýaşlara görümgörelde görkezene ussat halyçy hökmünde uly abraýa eýe bolan zenandyr. Ine, Ogulgerek ejä çeken tutanýerli we halal zähmetiniň, hünär ussatlygynyň, şeýle hem «Türkmenhaly» döwlet birleşiginiň teklipnamasynyň göz önünde tutulyp, arzyly sylagyň berilmegi Berkarar döwletiniň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe halkymyzyň dünýä meşhur ajaýyp el halylaryny döredýän çeper elli ussatlaryň sarpalarynyň belentde tutulýandygynyň aýdyň subutnamasyna öwrüldi.

(Dowamy bar).

Söhbetdeşligi ýazga geçiren:
Gözel EMINOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň IV ýyl talyby.

25-nji MAÝ — AŞGABAT ŞÄHERINIŇ GÜNI

**«AŞGABAT —
DÜNYÄNIŇ KREATIW
ŞÄHERLERINIŇ
HATARYNDA»**

*Garasşyz, hemişelik
Bitarap Türkmenis-
tanyň gözəl paýtagty
Aşgabat şäheri özüniň
taryhy, daşky keşbi,
gurluşy we ösüş ýag-
daýlary, hat-da ady
bilen dünýä jemgyýet-
çiliginiň we taryhçy
alymlaryň üns merke-
zinde saklanyp gelyär.*

Mälim bolşy ýaly, köp sanly taryhy işlerde Aşgabat Türküstanyň Russiýa imperiýasy tarapyndan eýelenmegi netijesinde 1881-nji ýylda dörändigi barada maglumat berilýär.

Şol bir wagtda Aşgabat dünýäniň has gadymy şäherleriniň biridir we bu gadymy şäheriň çäklerindäki ýaşayyş bolsa öz gözbaşyny has irki asyrlardan alyp gaýdýar. Bu barada dünýäniň meşhur alymlary ylmy barlaglaryň netijelerine esaslanýan pikirleri öňe sürýärler. Olaryň aglabasynda Aşgabat Beýik Ýüpek ýolunyň ugrunda ýerleşen gadymy Könegala şäheriniň harabalarynyň düýbünde döräp, ösändigini agzalyp geçilýär. Bu baradaky maglumatlar biziň eýýamymyzdan öňki II asyra degişli çeşmelerde has hem anyk mysallar arkaly beýan edilýär. Mysal üçin, belli taryhçy alym Öwez Gündogdyýew özüniň 2005-nji ýylda çapdan çykan «Aşgabat — keramatly Ärsagyň şäheri» atly kitabynda paýtagtymyzyň mundan 140 ýyl ozal — 1881-nji ýylda ýurdumyzyň häzirkä çäginde dolandyrys merkezini hökmünde dörändigini dile getirmek bilen çäklenmän, Aşgabat şäheriniň aslynda has gadymy döwürde — 2500 ýyl mundan ozal düýbi tutulan şäherdigini belläp geçýär.

Garasşyzlyk ýyllarynda gözəl paýtagtymyz Aşgabat şäheri syýasy, ykdysady we medeni merkez hökmündäki orny gitdigiçe giňeyär we berkeýär. Ylaýtda, soňky 15 — 16 ýylyň dowamynda Gahryman Arkadagymyzyň irginsiz aladalary, döredijilik zehini, binagärlik paýhasy bilen Aşgabat şähergurluşyk pudagy görülmüş deňizlerde deňizlere ýetdi. Onuň binagärlik görnüşli desgalarynyň 11-si Ginessiň rekordlar kitabyna girizildi.

Häzirkä wagtda Berkarar döwle-

täze eýýamynyň Galkynyş döwründe Arkadagly Serdarymyzyň alyp barýan okgunly syýasatynyň netijesinde ak mermerli Aşgabat dünýäniň iň gözəl şäherleriniň hataryna goşmak baradaky peder ýörelgeleri ygtybarly ösdürilýär. Muňa ýurdumyzda Aşgabat ÝUNESKO-nyň şäherleriniň döredijilik toruna «Dizaýn» ugry boýunça girizmek babatynda güýçli depginde alnyp barylýan taýýarlyk işleri hem şaýatlyk edýär.

Şu günler ÝUNESKO-nyň işleri barada Türkmenistanyň Milli toparynyň Sekretariaty Aşgabat şäher häkimligi bilen bilelikde gözəl paýtagtymyzy dünýäniň kreatiw şäherleriniň düzümine girizmek boýunça degişli resminamalary taýýarlamak işlerini alyp barýar.

Men hem ÝUNESKO-nyň işleri barada Türkmenistanyň Milli toparynyň Sekretariatynda geçýän okuw-önümçilik tejribämiň çäklerinde Aşgabat şäherimizi ÝUNESKO-nyň şäherleriniň döredijilik toruna girizmek boýunça alnyp barylýan işlere gönüden-göni gatnaşmak bilen ýakyndan ýardam berýärin.

Elbetde, ak mermerli şäherimiz Aşgabat ÝUNESKO-nyň şäherleriniň döredijilik toruna «Dizaýn» ugry boýunça girizilmegi onuň geljekde dünýäniň iň kuwwatly, ösen we gözəl paýtagtlarynyň birine öwürilmegine giň ýol açar.

ÝUNESKO-nyň şäherleriniň döredijilik toru 2004-nji ýylda döredilendir we häzirkä döwürde ol dünýäniň 180 sany şäherini özünde jemleýär. Bu toruň maksady — dünýäniň şäherleriniň arasyndaky köpugurly hyzmatdaşlygy ösdürmekden we tejribe alyşmalary ýola goýmakdan ybaratdyr.

Mälim bolşy ýaly, Aşgabat häzirkä zaman şertlerinde ileri tutulýan ekologiýa, peýza dizaýny we häzirkä zaman ösen binalaryň içki we daşky dizaýn binagärçiligi babatynda sebit paýtagtlarynyň arasynda has öndäki hatarda durýar. Şäherimiz soňky ýyllarda gür baglygyň, gül bossanlygyň mekanyna öwürüldi.

Şu ýylyň aprel aýynda Aşgabat şäherine BMG-niň Ýewropa ykdysady komissiyasy tarapyndan «Şäherlerdäki baglar» atly başlangyja bag ekmek çäreleri arkaly beren goldawy we oňa goşan goşandy üçin halkara güwanamanyň berilmegi munuň aýdyň şaýadydyr.

Goý, döwletimiziň, halkymyzyň bagtyýar durmuşyny üpjün etmek ugrunda irginsiz iş alyp barýan Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Serdarymyzyň janlary sag, belent başlary aman bolsun, Aşgabat şäherimiziň halkara derejesini beýgeltmäge gönükdirilen giň görümlü belent maksatly işleri rowaçlyklara beslesin!

**Aýbölek
KAKABAÝEWA,
Türkmenistanyň
Daşary işler
ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary
institutynyň Halkara
gatnaşyklary
fakultetiniň IV ýyl
talyby.**

18-nji maý — Türkmenistanyň
Konstitusiyasynyň we Döwlet baýdagynyň güni

**DÖWLETLILIGIŇ
KÄMIL YÖRELGESI**

Ata Watanymyzda esasy Kanunymyza — Konstitusiyaya esaslanyp, durmuş-syýasy durnuklylygyň şertlerinde döwlet we jemgyýetçilik durmuşynyň hem-de demokratik meýillere ygrarly raýat jemgyýetimiziniň hukuk binýadynyň kämilleşdirilmegi güýçli depginde dowam edýär. Baş Kanun — Konstitusiyaya ýurduň esasy kanunçylyk binýady bolmak bilen döwletiň hukuk esaslaryny berkidýär. 1992-nji ýylyň 18-nji maýynda kabul edilen ýurdumyzyň Esasy Kanuny — Türkmenistanyň Konstitusiyasy diňe Diýarymyzyň içindäki hukuk ýagdaýlaryny düzgünleşdirmek bilen çäklenmän, eýsem, halkara hukugynyň belli bir jähetleri boýunça hem işleriň alnyp barylýmagyna esas berýär. Hormatly Prezidentimiziň Esasy Kanunymyzy has-da kämilleşdirmek boýunça geçiryän işleriniň maksady de-

demokratik-hukuk, dünýewi türkmen döwletiniň esaslaryny pugtalandyrmakdan hem-de durmuş ugurly syýasy özgertmeleri amala aşyrmakdan ybaratdyr. Döwlet Baştutanymyzyň bu ugurda öňe süren teklipleri ählihalk goldawyna mynasyp bolýar.

Ýurdumyzda döwlet häkimiýetiniň kanun çykaryjy edarasynyň hil taýdan täze, dünýä tejribesine laýyk gelyän iki palataly ulgama geçmegi bu edarany giň borçlary we ygtyýarlyklary bolan umumymilli wekilçilikli edara öwürmäge mümkinçilik berdi. Göz önünde tutulýan konstitusion özgertmeler ýurdumyzyň kanun çykaryjy täze edarasynyň işini has gowulaşdyrmaga, parlamentiň ornuny ýokarlandyrmaga we ygtyýarlyklaryny giňeltmäge ýardam bermek bilen, jemgyýetiniň ähli gatnalarynyň bähbitlerine wekilçilik etmäge, döwürüň öňe çykarýan derwaýys meselelerini netijeli çözmäge, deputatlaryň saýlawçylar bilen has ykjam gatnaşyklaryny ösdürmäge oňaýly şert döredýär.

Biziň institutumyzda okaýan talyp-lar hem ýurdumyzyň Baş Kanunyny, aýratynam onuň syýasat, diplomatiýa, ykdysadyýet we metbugat ulgamlaryna degişli maddalaryny içgin öwrenýärler. Meselem, Türkmenistanyň Konstitusiyasynyň VII bölümi ykdysadyýet we maliýe karz ulgamy diýlip atlandyrylýar. Bu bölüm Konstitusiyaya täze girizilen bolup, onda ykdysady meseleler, maliýe-karz ulgamy düzgünleşdirilýär. Onuň 134-nji maddasynda

«Türkmenistanyň ykdysadyýeti bazar gatnaşyklary ýörelgelerine esaslanýar. Döwlet telekeçiligi höweslendirýär we goldaýar, kiçi we orta işewürligiň ösmegine ýardam edýär» diýlip bellenilýär. Institutymyzyň Halkara žurnalistikasy fakultetinde okaýan talyp-lar bolsa öz döredijilik işlerinde Konstitusiyamyznyň köpçülikleýin habar beriş serişdeleri baradaky maddalaryna eýerýärler.

Bularyň hemmesi Watanymyzyň dünýäniň demokratik taýdan ösen döwletleriniň hatarynda eýeleýän mynasyp ornunyň berkidilmegine, ykdysady ösüşiň has-da ýokary depginleriniň üpjün edilmegine, halkymyzyň abadançylygynyň ýokarlandyrylmagyna öz oňaýly täsirini ýetirýär.

**Güljermal ÇERKEZOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň
Halkara ykdysady gatnaşyklary
fakultetiniň II ýyl talyby.**

Specialities of Kazakh journalism

The Kazakhstan journalism school ranks among the oldest in the USSR. According to the scientists journalism in Kazakhstan began in 1920s.

Kazakhstan journalism has some peculiarities conditioned by a long historical tradition of serving interests of the state: first, media of this country were established on the governmental initiative as a tool to inform and the society; second, journalism in Kazakhstan directly connected with the literature – famous writers in Kazakhstan were well-known journalists.

The newspaper «Kazakhstan» (1911 — 1913) was democratic publication. It identified the topical issues of social, economic and cultural life of Kazakhstan. The culmination of the history of Kazakh jour-

nalism was the publication of the newspaper «Kazakh», which became the political center of the leading Kazakh intelligentsia. The first issue of the weekly newspaper «Kazakh» appeared on February 2, 1913 in Orenburg. Since 1915, it has been published twice a week. Newspaper «Kazakh» could caught attention of readers in a short time. In 1918, the newspaper «Kazakh» stopped its work. Then in 2006 with initiative of writer, journalist, publicist and honored worker of Kazakhstan Kogabay Sarsekeyev, the newspaper started to serve to the public again.

The mass media of Kazakhstan began to progress rapidly during the years of independence. Since the beginning of the 1990s new kinds of newspaper and magazines began to appear in the country. «Kazakhstanskaya pravda» and «Egemen Qazaqstan» (Егемен Қазақстан) are some of them. Daily socio-political newspaper «Kazakhstanskaya pravda» continues its development by informing public with hot news every day.

At that time, virtually every country had its own set of television networks. TV originally evolved from radio, and up until the last few decades, virtually all television content was broadcast over the air. Today, cable and satellite providers directly broadcast much of what is watched. Programming can be created both in house, or by a studio or other production facility that is sometimes directly affiliated with the station. Television shows can also be imported and exported to other countries, often through syndication. While satellite and cable currently take all the glory, over-the-air broadcasting is not being left behind as many countries switch from analogue to digital broadcasts.

«Kazakh TV» is the first national satellite TV channel of the Khabar Agency, the largest media company in the Republic of Kazakhstan. The channel's first programme was broadcast on 25 October 2002, as part of CaspioNet. The principal mission of Kazakh TV is to present a complete picture of Kazakhstan and Central Asia to foreign viewers.

To sum up, the roots of Kazakh journalism are based on a long history and it is directly connected to the policy and literature of the country. The mass media of Kazakhstan developed after gaining Independence. I also want to emphasize that diplomatic relations between Turkmenistan and Kazakhstan are strengthening day by day. In 2022, we celebrated 30th anniversary of the establishment of Turkmen — Kazakh diplomatic relations.

*Prepared by using internet data
Jennet MYRADOVA, Hatyja GYLYJOVA,
the 1st year students of the Faculty of International
Journalism of the Institute of International Relations of the
Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.*

BMG-niň HALKARA GÜNLERI

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ДЕНЬ СВЕТА

16 мая празднуется Международный день света, учреждённый ЮНЕСКО в ноябре 2017 года. Он посвящён роли света в науке, культуре и искусстве, образовании и устойчивом

развитии, а также в таких разнообразных областях, как медицина и энергетика.

Появлению праздника предшествовала реализованная по инициативе ЮНЕСКО в 2015 году идея проведения Международного года света и световых технологий. Успех акции и подтолкнул ряд представителей этой организации к рассмотрению резолюции об учреждении ежегодно отмечаемого праздника, посвящённого роли света в жизни человека. В тот год 147 стран провели более 13 тысяч мероприятий, посвящённых роли света в науке, культуре, искусстве, медицине, а также повседневной жизни человека.

Этот праздник призван пропагандировать роль света и световых технологий в современной науке, стимулировать развитие образования, наук, основанных на световых технологиях, а также внедрять в жизнь граждан всего мира результаты такой научной деятельности. С точки зрения организаторов праздника, свет и основанные на нём технологии должны способствовать реализации планов устойчивого развития человечества, принятых ООН, через повышение качества жизни людей.

Шекер ХУДАЙБЕРЕНОВА,
студентка III курса факультета международной журналистики Института международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана.

INTERNATIONAL MUSEUM DAY

Every year on May 18th, International Museum Day provides an opportunity for museum professionals to inform the general public about the importance of museums and the challenges they face.

Museums help to preserve the world culture and history. Their role of collecting objects and materials of cultural and historical importance helps us to better understand our heritage. Museums also help to provide an all-important link to the past.

Despite their importance, some museums are on their way to becoming a thing of the past. This is due to the declining number of museum visitors. This is especially true of art and culture museums. In the United States, many museums have suffered financially since the Great Recession in 2008. Due to financial problems, some museums had to close completely. To prevent this from happening, it is more important than ever to support them.

Gultach AGAMYRADOVA,
the 1st year student of the Faculty of International Journalism of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.

4 **ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI****ИНФОРМАЦИОННОЕ
АГЕНТСТВО
НОВОСТЕЙ****СИНХУА**

Как вы знаете, мы регулярно публикуем статьи о ведущих информационных

агентствах мира в электронном издании нашего института «Голос молодого дипломата». Продолжая эту традицию, в текущем номере нашей газеты мы знакомим наших читателей с работой самого популярного информационного агентства в Китайской Народной Республике – Информационного агентства Синьхуа. Это связано с тем, что информационное агентство Синьхуа приобретает всё большую популярность не только в Китае, но и в мире. Это агентство также широко известно в нашей стране так, как агентство регулярно освещает политическую,

экономическую, культурную и другие сферы Туркменистана. Например, мировая общественность на сайте агентства впервые познакомилась с новостью о том, что туркменский газ прошел несколько километров и прогрел китайские печи. Информационное агентство начало свою деятельность в ноябре 1931 года. В 1937 году его название было изменено на нынешнее.

Агентство Синьхуа сообщает свои новости на английском языке с 1944 года. В настоящее время в информационном агентстве работает более 10 000 сотрудников, оно имеет офисы более чем в 100 странах мира: в Азиатско-Тихоокеанском регионе, Латинской Америке, на Ближнем Востоке и в Африке. Информационное агентство Синьхуа имеет в общей сложности более 20 газетных и десятки журнальных изданий, которые издаются на 8 языках по всему миру, как китайском, английском, французском, испанском, русском и арабском и др. Газетные и журнальные страницы, украшенные разнообразными рисунками и орнаментами, выделяются своим изяществом.

Информационное агентство Синьхуа, существующее уже почти столетие, лидирует с точки зрения оперативности среди международных информационных агентств.

В завершение, хочется отметить, что информационное агентство Синьхуа освещает развитие международных взаимоотношений, в их числе и туркмено-китайские, во всех сферах взаимодействия.

Айлар АТАДЖЫКОВА,
студентка II курса факультета Международной журналистики Института международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана.

Гаý Ýuliyý Sezar**— beýik syýasatçy
we diplomat**

Rim imperatory Gaý Ýuliyý Sezar b.e.öňki 100-nji ýylyň kwintiliýa aýynyň 12-sine dünýä inýär. Şoňa görä-de soňra bu aý onuň hormatyna iýul diýlip atlandyrylýar. Gaý Ýuliyý at-abraýly, emma garyp patrisiýa maşgalasyndan gelip çykydyr.

Ýuliyý Sezar döwrüniň iň ýokary bilimini alypdyr. Onuň öwrenen ugurlaryna grek dili we edebiyaty, filosofiýa, taryh we dilewarlyk sungaty girýär. Şeýlelikde, ol gysga wagtyň içinde suhangöý adam bolup ýetişipdir. Sezar örän ugurtapyjy we batyrgaý bolany sebäpli çykalgasyz ýagdaýlardan hem baş alyp çykmagy başarypdyr. Ol duşmanlaryny ýok etmegiň dereğine olary bagyşlamagy halaýan geçirimli adam bolupdyr. Rim taryhçysy Ammian Marselliniň aýtmagyna görä, «Sezar: «Zabunlyk hakdaky ýatlamalar — garran çagynda iň ýaramaz söýegdir» diýmegi halaýan eken.

Agalyk etmäge bolan hetdenaşa söýgi onuň durmuş ýörelgesine öwrülipdir. Ýewripidiň «Finikianki» tragediýasyndaky: «Eger kanuny bozsaň, onda diňe höküm sürmek üçin boz, eýleki ýagdaýlarda adalatly bol!» diýen setirleri bolsa, onuň baş sygary bolupdyr.

Rimde beýik pontifik — resmi suratda ýurduň iň beýik ruhanysy aradan çykansoň, Sezar onuň ýerine geçmek üçin dalaşgär bolýar we bäsdeşlerinden üstün çykmagy başaryar. Ol wezipe basgançagyndan ädimme-ädim ýokary galyp ugraýar. B.e.öňki 67-nji ýylda bolsa ol pretoryň (raýat meselelerinde ýokary kazyýet ygtyýarly adam) wezipesini eýeleýär. Soňra oňa Ispaniýany dolandyrmak ynanylýar.

Iň ýokary häkimiýete barýan ýolda onuň garşysynda döwrüniň iň baý adamy Krass bilen meşhur goşunbaşy, Rimiň hakyky eýesi Gneý Pompeý bardy. Bu ugurda Sezar garaşylmadyk diplomatik ädim ädýär. Gadymy grek taryhçysy Plutarhyň aýtmagyna görä: «Ol Rimde iň täsirli iki güýçli adamy ýaradyrmagy başardy. Ol özüniň bu bitiren hyzmaty üçin iki syýasy işgäriň güýjüni özüne gulluk etmäge mejbur etdi we bu ynsanperwer hereketiniň astynda hiç kime bildirmän hakyky döwlet agdarlyşygyny geçirdi. Soňky bolan raýatara uruşlarynyň sebäbi hem Sezar bilen Pompeýiň duşmançylygynyň däl-de, dostlugynyň netijesidi. Olar ilki aristokratlaryň agalygyny ýok etmek üçin birikýäler, soňra bolsa biri-biregiň garşysyna aýaga galýarlar». Şeýlelikde, Rimdäki iň täsirli üç

aristokratlaryň agalygyny agdaryp, öz agalyklaryny dikeltmek üçin triumwiraty (üçleriň bileleşigini) emele getiripdiler. Bu birleşigi has berkitmek maksady bilen Sezar özüniň 23 ýaşly ýekeje gyzy Ýuliyany 46 ýaşly Gneý Pompeýe durmuşa çykarýar. Şeýle göçüm bilen ol b.e.öňki 59-njy ýylda konsullyk saýlawlarynda ýeňiş gazanýar. Konsul hökmünde Sezar Galliýni dolandyran döwründe diňe bir beýik goşunbaşy däl, eýsem, örän başaryjy diplomatlygyny hem subut edýär.

Galliýa şol döwürlerde düýpli ykdysady çökgünligi başdan geçirýärdi. Tire-taýpalaryň arasyndaky gadymdan gelýän duşmançylygyň üstesine gall ilatynyň dürli toparlarynyň arasyndaky sosial düşünişmezlikler hem urna boldy. Sezar bolsa bu gapma-garşylyklary ussatlyk bilen Rimiň haýryna peýdalandy.

Sezar özüniň «rimli dostlarynyň» kömegi bilen umumygall konferensiýasyny guramagy we onda özüni gall taýpalarynyň serdary we umumygall bähbidiniň goragçysy diýip yglan etdirmegi başardy. Bu arassa diplomatik göçüm Sezara Galliýany boýun egdirmegi aňsatlaşdyrypdyr.

B.e.öňki 50-nji ýyllaryň ortalarynda Pompeýiň, Krassyň we Sezaryň triumwiraty gowşap başlaýar. Krass bilen

Pompeý özaralarynda duşmançylyga başlaýarlar we Sezaryň Galliýdäki üstünlüklerine görübilmezçilik edýäler.

Sezar triumwiraty berkitmek üçin elinde baryny edýär we ýene Krass bilen Pompeýi ýaradyrmagy başaryar. Krass bilen Pompeý bolsa öz gezeginde b.e.öňki 55-nji ýylyň konsullyk saýlawlarynda Sezaryň ýeňiş gazanmagy üçin öz kandidaturalaryny hödürleýäler we Sezaryň ýeňiş gazanmagyny üpjün edýäler.

Bu netijelerden triumwiratyň ähli agzalary doly kanagatlanan ýalydy: Sezaryň pozisiýasy öňkidenem beter berkeddi, Pompeý konsul bolmak bilen diňe bir senatda däl, tutuş ýurtda özüniň birinjiligi dikeldi, Krass bolsa ýeňilmez serkerdäniň lawr täjiniň solan ýapraklaryna jan bermäge mümkinçilik berjek welaýat hakdaky arzuwlaryny durmuşa geçirdi. Ýaranlygy berkitmek üçin geçirilen işler ilki bada oňyn netije berse-de, soňra onuň dargamagyna sebäp boldy.

(Dowamy bar).

**«100 великих дипломатов» atly kitapdan türkmen diline terjime eden:
Ajaýyp NOBATOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministriliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.**

Обозрение

Голос мира о нашей Родине

Во второй половине мая 2022 года события и новости политической, экономической, социальной сфер нашей Отчизны нашли свое достойное отражение в мировом информационном пространстве.

Сотрудничество Туркменистана с авторитетными международными организациями также было освещено в необъятном новостном пространстве.

К примеру, информагентство **CentralAsia.news** на своем официальном сайте разместило следующую новость, где сообщается о сотрудничестве

Туркменистана с ЮНИДО:

«Постоянный представитель Туркменистана при Отделении ООН в Вене провёл встречу с новоназначенным Гендиректором Организации по промышленному развитию Гердом Мюллером. Стороны рассмотрели вопросы на двусторонней повестке дня, связанные с осуществляемыми и новыми проектами, общими мероприятиями в водородной энергетике.

Туркменский дипломат ознакомил своего собеседника с масштабными экономическими проектами, которые были инициированы государством и приоритетных направлениях Туркменистана. Относительно партнёрства страны с данной Организацией было подчёркнуто, что государство уделяет отдельное внимание вопросам углубления взаимодействия в области зелёных инициатив для достижения Целей устойчивого развития в рамках компетенции ЮНИДО».

Также, во второй половине мая, внутриполитическая мероприятия нашей страны, осуществляемые под мудрым руководством уважаемого Президента, стали предметом заинтересованности иностранных новостных агентств. Например, региональное информагентство **SNG.TODAY** на своей официальной странице разместило новость о рабочей поездке нашего уважаемого Президента в Дашогузский велаят:

«В рамках рабочей поездки в северный регион страны руководитель государства Сердар Бердымухамедов 27 мая принял участие в торжественном запуске двух новых больниц в городе Дашогуз – Многопрофильной и Онкологической здравниц.

Ключевыми направлениями крупных реформ, осуществляющихся в

Туркменистане, являются постепенное совершенствование туркменских отраслей здравоохранения и медицины, полное улучшение инфраструктуры данной области, внедрение в работу междучреждений инновационных технологий, подготовка высококвалифицированных кадров, расширение плодотворного взаимодействия с партнёрами из-за рубежа в научной сфере и в области практической медицины».

Широкий спектр работ, осуществляемых отечественным МИД, также является центром сосредоточения внимания зарубежных информагентств. Об этом свидетельствует новость, размещенная на веб-сайте авторитетного новостного агентства **SNG.FM**, где сообщается о встрече Председателя МИД страны Рашида Мередова с главой дипмиссии Франции:

«Председатель МИД страны Рашид Мередов 23 мая 2022 года встретился с руководителем посольства Французской республики в Туркменистане Изабель Гинель. Стороны отметили динамичное развитие двусторонних связей в политической, торгово-экономической, инвестиционной и культурно-гуманитарной отраслях и обсудили нынешнее состояние сотрудничества в этих сферах.

Отдельный акцент был сделан на взаимодействии Туркменистана с Евросоюзом, председателем которого в настоящий момент является Франция. Собеседники отметили, что в течение последних лет двустороннее сотрудничество с данной Организацией вышло на более высокий уровень, в связи с чем, были развиты взаимовыгодные отношения по ряду направлений, интересующих обе стороны».

Освещение таких важных событий и новостей, происходящих в нашей стране, является еще одним ярким свидетельством высокого уровня заинтересованности авторитетных международных агентств общественно-политической жизнью нашего государства.

Аннаберди КАШАНОВ,
студент I курса факультета
международной журналистики
Института международных
отношений Министерства
иностраных дел
Туркменистана.

Mercedes from 1955 sells for \$143 million, world's most expensive car

A 1955 Mercedes-Benz, one of only two such versions in existence, was auctioned off earlier this month for a whopping 135 million euros (\$143 million), making it the world's most expensive car ever sold.

"A 1955 Mercedes-Benz 300 SLR Uhlenhaut Coupe from 1955 has been sold at auction for a record price of EUR135,000,000 to a private collector," the classic car auction company said in a statement.

The vehicle sold for almost triple the previous record, which was set in 2018 by a 1962 Ferrari 250 GTO that fetched over 48 million dollars.

Boeing docks Starliner capsule to ISS for the first time

With only a test dummy aboard, Boeing's astronaut capsule pulled up and parked at the International Space Station (ISS) for the first time, a huge achievement for the company after years of false starts.

This time, the overhauled spacecraft made it to the right spot following Thursday's launch and docked at the station 25 hours later. The automated rendezvous went off without a major hitch, despite the failure of a handful of thrusters.

If the rest of Starliner's mission goes well, Boeing could be ready to launch its first crew by the end of this year. The astronauts likely to serve on the first Starliner crew joined Boeing and NASA flight controllers in Houston as the action unfolded nearly 435km (270 miles) up.

«Реал» обыграл «Ливерпуль» в финале Лиги чемпионов

Встреча завершилась со счетом 1:0. «Реал» победил в восьмом финале подряд, а главный тренер мадридского клуба Карло Анчелотти побил рекорд по числу титулов победителя Лиги чемпионов.

Мадридский «Реал» победил английский «Ливерпуль» со счетом 1:0 в финале Лиги чемпионов, который прошел в Париже на стадионе «Стад де Франс». Единственный гол забил бразильский форвард Винисиус Жуниор (59-я минута).

«Реал» является рекордсменом по числу побед в самом престижном еврокубковом турнире — 14. За последние десять лет клуб пять раз выигрывал турнир, а также трижды подряд, чего никому не удавалось после изменения формата и переименования соревнования в Лигу чемпионов.

Maglumatlary taýýarlanlar:
Muhammetmurat NARMEDOW, Toýly MYRATGELDIÝEW,
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyplary.

6 ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

(Dowamy).

«Ýaş diplomatyň sesi» gazetimizniň geçen sanynda žurnalistika hünärinde bilim alýan talyplaryň galam ýöretmekdäki we pikirlerini beýan etmedäki ussatlyklaryny artdyrmak, döredijilik ukypalaryny açmak, şeýle hem ýaşlary gyzyklandyraýjak meseleleri gozgamak maksady bilen institutumyzda bilim alýan talyplara «Bularyň bary söýgi hakynda...» atly anketa soraglary bilen ýüzlenilipdi. Talyplaryň pikirlerini açyk aýdyp bilmekleri üçin olardan öz atlaryny görkezmeklik talap edilip durulmady. Gazetimiziň bu sanynda hem talyplara berlen şol soraglaryň jogaplarynyň dowamyny we olara gelen seslenmeleriniň birini ýerleşdirmegi makul bildik.

1. Ýşky söýgi näme?
2. Söýgä ynanýarsyňyzmy?
3. Söýgi haçan başlanýar?
4. Bir bakyşda söýgi barmy?
5. Ikinji söýgi näme?
6. Gabanjaňlyk bilen ynam bir ýere sygşyarmy?
7. Gyzyň söýgüsi güýçlümi ýa-da oglanyň?
8. Söýgi esasyмы ýa-da pul?
9. Söýgüsiz gurlan durmuşyň manysy barmy?

Talyplaryň jogaplaryndan: 4-nji talybyň jogaby

1. Söýgi — bu her bir adama bizi ýaradan Alla tarapyndan ömründe ýeke gezek berilýän bagt.

2. Söýgüsiz durmuşyň manysy ýokmyka diýýärim. Sebäbi, biziň her birimiz söýmek we söýülmek üçin ýaradyldyk. Hamala, hiç kimi söýmeýän ýalydyrys. Ýöne, käteler, kimdir birinden mähir islänimizi ýa-da söýgi bilen seredýänimizi özümizem duýmaýarys.

3. Söýgi her bir adamda dürli ýaşda başlanýar. Belki, şonuň üçinem «Söýgi ýaş saýlamaýar» diýilýändir.

4. Hawa, ynanýan, ýöne, köplenç, bu söýgi ötegi bolýarmyka diýýärim...

5. Adama söýgi ýeke gezek berilýärmikä diýýän. Biziň öz söýnimiziň gadryny bilmedik, söýgümüzüň eýesi bolup bilmedik ýagdaýymyzda, käteler öz-özümize göwünlük berýäris: «Ikinji söýgem bar ekeni. Ol öňküdenem has gowy» diýýäris. Ýöne beýle dälmi diýýän, ikinji söýgi diýenimiz — bu şol adama özümizi bagyş etdigimiz, durmuşda ýeňilmändigimizi özgelere görkezjek bolmagymyz. Ýöne durmuş atly küşt tagtasynda biz eýýäm utdurandygymyzy welin bilemzok ýa-da bilsegem, boýun alasyмыz gelenok...

6. Ýok, sygşanok. Meniň pikirimçe, her zadyňam öz çägi bolmaly. Ynam bolmasa, söýgi edil suwsuz ýerde biten gül mysaly guraýandyr. Elbetde, gabanjaňlygam gerek, ýöne çeni bilen.

7. Meniň pikirimçe, oglanyňky güýçlüräk bolsa gowy bolar. Şonda maşgala hiç wagt dargamaz. Sebäbi, eger-de gyzyň söýgüsi güýçli bolup, oglanyňky ondan asgynrak bolsa, ol eýýäm dargamak bilen bolýar. Dawa-jenjelsiz durmuş bolmaýar. Haçan-da, şeýle ýagdaý dörende, gyz özüni alyp geçmek bilen bolýar, öýkeleýär. Eger-de, şeýle ýagdaýda oglan ony köşeşdirip, ýekeje ýyly söz diýse-de, gyz ýene-de ýazylmak bilen bolýar. Emma tersine bolan ýagdaýynda, öýkäni ýazmaga adam bolmaýar. Sebäbi gyz gaty ynjk we öýkelek bolýar, özi köşeşip bilmeýse, oglany nireden köşeşdirsin?

8. Pul hem durmuşda wajyp zatlaryň biri. Sebäbi adamlaryň maddy isleglerini kanagatlandyrmakda onuň orny örän uly. Ýöne söýgi has wajypmyka diýýän.

9. Ýokarda hem belläp geçişimiz ýaly, manysy bol-

Bularyň Bary

söýgi hakynda

maz, elbetde. Sebäbi biziň her birimiz söýmek we söýülmek üçin döredildik.

5-nji talybyň jogaby

1. Söýgi – bu söz bilen aňladylmaýar. Ol diňe duýulýar.

2. Elbetde, oňa ynanmazlyk mümkin däl. Söýgä ynanmaýan adam bar bolsa, belki, ol entek özüniň hakyky söýgüsine duşan däl.

3. Söýgi toýdan soň başlanýar diýýärler. Ýöne bu zatlar entek özümde bolmansoň, doly jogap berip bilemok.

4. Hawa, bir bakyşdaky söýgi bardyr. Ýöne durmuşda gaty seýrek duş gelyändir diýip pikir edýän.

5. Ýok, ol mümkin däl. Ýürek bir gezek söýüp bilýär. Ikinji gezekde bolsa, ol eýýäm söýgi däl. Birinden mähir islemek bolajymyza?!

6. Meň pikirimçe, söýgi — bu «Ynam». Ynam bolmadyk ýerde söýgi bolmaýar. Aslynda, pikir edip görsek, söýmeýän adam gabanmaýar. Gabanjaňlyk hemme söýgüde bolýan zatdyr.

7. Onuň güýji biri-biriňe bolan söýgiňe bagly.

8. Elbetde, söýgi. Biri-biriňe bolan güýçli söýgi hemme zatdanam baş alyp çykyp biler. Köp adam bu soraga pul diýip jogap berer. Ýöne hemme zat biziň özümize bagly, biziň hemmämiz doglan wagtymyz garyp ýa-da pulsuz bolup dogulmaýarys ahyry. Meniň pikirimçe, adam öz durmuşyny özi gurýar.

9. Hawa. Sebäbi halaşyp, biri-biriňe ýetip

Žurnalistikanyň 40 žanry: Seljerme anketasy

bilmän yören jübütlerimizem az däl. Durmuşda halaşman durmuş gurmak mümkin. Şeýle durmuş gurýan adamlar, belki, wagtyň geçmegi bilen, meselem, çagajyklary bolandan soň, baran ojağyna gowy ornaşansoň, Leyli-Mejnun bolup halaşýan jübütlerimizden hem gowy ýaşayandyrlar.

6-njy talybyň jogaby

1. Söýgi diýen zadyň manysy sada bolup, düşündirilmeýän kynmyka diýýän. Aslynda, söýginiň manysy öz gursagynda ýerleşen. Ýöne şony dil bilen düşündirmek bolsa, örän kyn. Söýgi haçan-da düşündirilmeýän kyn bolanda hakyky söýgi bolýandyr. Söýgi diýen zady hem söýüp, hem söylüp görmedik adam düşüni bilmez.

2. Elbetde, ynanýan. Birnäçe adam: «Söýgä ynanamok, söýgi diýilýän zat ýok» diýýärler. Şeýle zatlar diýýänler, köplenç, söýgüden ýanan ýa-da söýgi diýilýän zady düşümeýän adamlar.

3. Söýgi haçanda gyz bilen oglan biri-birini gowy göreňde, biri-birine ynanyp başlanda döreýär. Ýöne, köplenç, hakyky söýgi toýdan soň başlanýar.

4. Ýok, bir bakyşda söýgi bolmaýar. Bu iki tarapyň biri-birine bolan ötegi duýgusy.

5. Ikinji söýgi haçan başlar? Meniň pikirimçe, haçanda adam birinji söýgüsini ýatdan çykaryp bilende.

6. Elbetde, sygşyýar. Eger biri gabanýan bolsa, onda ol söýýändir. Söýýän bolsa-da, ynanýandyr. Gabanjaň-

lyk — ynamsyzlygy aňlatmaz. Ýöne aşa gabanjaňlyk bilen ynamyň sygşmazlygy ahmal.

7. Gyzyň duýgusy şeýlebir näzik bolup, oglanyňkydan ösen bolýar. Gyz söýse, güýçli söýer. Ýöne gaty göreňde, güýçli gaty görer. Hatda daşlaşmagam mümkin. Oglan söýende, gyzça söýüp bilmez. Ýöne çyn ýürekden söýse, taşlabam gitmez. Şonuň üçin oglanyň söýgüsi güýçlümikä diýýän.

8. Hakykatda, adamda ikisi hem bolsa gowy. Ýöne birini saýlamaly bolanda men söýgini saýlaryn. Sebäbi söýgi bilen puly gazanyp bolar, ýöne pul bilen söýgini gazanyp bolmaz.

9. Hawa, elbetde. Söýginiň haçan başlajakdygy belli däl ahyry. Ýokarda aýdysym ýaly, aslynda, hakyky söýgi toýdan soň başlanýar.

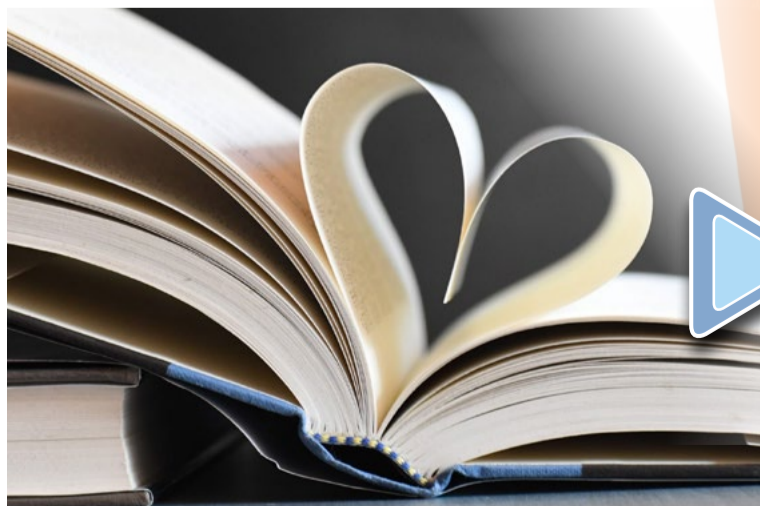
Redaksiya gelen seslenmelerden:

Göwnüme ýaran sowal

Gazetimiziň geçen sanynda «Bularyň bary söýgi hakda» atly anketany okanymda talyp deň-duşlarymyň soraglary beren jogaplarynyň köpüsi geň galdyryjdy we täsindi. Köp jogaplary halasam-da, köpüsi bilen ylalaşyp bilmedim. Soraglaryň içinden has göwnüme ýarany «Ikinji söýgi barmy?» diýen

soragdy. Soragyň jogabyny bilmeklige gyzyklanyp, talyp deň-duşlarymyň jogaplarynyň içinde şu soragyň jogabyny gözläp okanymam duýman galypdyryn. Deň-duşlarymyň «Söýgi ýeke gezek berilýär» diýen düşüňjeleri bilen ylalaşýaryn. Meniň pikirimçe-de, hakyky söýgi ynsana bir gezek berilýärmikä diýýän. Şonuň üçin hemişe bizi söýýänleri söýüp, gadryny bilip, hemişe söýüp hem-de söylüp, söýgä mynasyp adamlar bolup ýaşalyň! Söýgi hemişe hemraňyz bolsun!

Sahypany we seslenmäni taýýarlan: **Halbibi SATLYKOWA**,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.

Oçerk

«Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşigi

Žurnalistikanyň 40 žanrynyň içinde oçerk žanryna «Žanrlaryň şasy» diýip aýdýarlar. Şonuň bilen baglanyşykda gazetimiziň geçen sanynda Ajaýyp Nobatowanyň «Şeýle bolmalydy, şeýle-de boldy» atly oçerkini çap edipdik. Bu gezekki sanymyzda bolsa, Gunça Hamedowanyň «Ýaýdan çykan peýkam» atly oçerkini size hödürleýäris.

Ýaýdan çykan

Peýkam

Şasenem üçin pursat ajaýypdy, institutyň «E» binasynyň giň foýesiniň ortarasynda Ak öý özüniň tärimleri, täsin uklary bilen daş-töwerege röwşenlik berip durdy. Onuň ortarasynda ýazylan sekizburçluk görnüşli haly bolsa, nurana gölleri we nagyşlary bilen gözün ýagyny iýip barýardy. Halynyň merkezinde goýlan keýmir ok-ýaý bolsa, goja taryhdan iberilen täsin gudrat mysaly

ýaşlaryň gollarynda özläriniň ýokaryk galdyrylmagyna garaşyp durdular. Ine, şu täsinlikleriň çygrynda-da eminleriň başlygy ýeňijileri birin-birin yglan edýärdi. Şol pursatda-da, Şaseneme bäsleşikde ähli soraglara dogry jogap beren okuwçy hökmünde adynyň

ilkinji tutulyp, ýaýy götermäge mynasyp bolanlygynyň habary ýakymly owaz deý eşidilýärdi hem-de şu derejä ýetmek üçin başdan geçiren wakalary gözünüň önünden kültem-kültem geçýärdi...

... Şasenem bu bäsleşik hakynda ilkinji bildirişi mundan alty aý dagy ön okapdy. Ol ýaryş hakyda habara tötänden duşdy. Şol günler ol taryh dersinden taslama bäsleşigine gatnaşmak islegi bilen bu ugurdan internetden gözleglere başlapdy. Ine, şonda-da, «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyl-paýhas bäsleşiginiň I saýlama tapgyrynyň geçirilýändigini baradaky bildirişi görüp, Şasenem hem tolgunypdy, hem-de begenipdi. Sebäbi bäsleşik onuň iň gowy görýän dersi bolan hut taryh ugrundandy, üstesine-de, onuň arzuw edip, okuwa girmek isleýän ýokary okuw mekdebinde geçýärdi. Ine, onsoň, Şasenem bu bäsleşige gatnaşsa gowy boljaklygyny desbi-dähel eje-kakasyna aýtdy. Olar hem ýaş gyzynyň niýetini ikeläp oňladylar. Ýöne şonda Şasenem: «Men geçip bilermikäm?!» — diýip, ikerjeňlenipdi hem. Emma ejesi welin ynamly ses bilen şeýle diýdi: «Geçersiň, gyzym! Sen kiçiligiňden üşükljediň ahryryn. Gurjaklaryňy-da goňşy gyzjagazlara garaňda has gowy seredýärdiň. Kakaň hem mekdepde gowy okaýardy, senem kakaňa çekipsiň, öýe hemişe başlik getirýän, gowy taýýarlyk görseň, hökman yeňersiň!».

Ine, onsoň, ejesiniň sözlerinden ganatlan Şasenem bäsleşigiň geçmeli gününe 4 — 5 aýlap welaýat kitapha-

nasyndan we internetden tapan edebiýatlyryny, taryhy şahslar baradaky makalalary üç edip öwrendi. Aýraty-nam, Şasenem internetdäki gözlegleriniň dowamynda Halkara gatnaşyklary institutynyň web-saýtynyň, «Ylmy žurnal» bölümünde «Ýaş diplomatyň sesi» gazetiniň sanlaryny tapanyna hasam begenipdi. Sebäbi gazetiniň şol sanlarynda şu bäsleşigiň geçişi hakyndaky «Duşuşyk ýerini üýtgetmek bolmaýar», «Ýaýda döwlet bardyr, Peýkam-da bagt», «Ýaý — hökümdarlyk, peýkam ilçidir», «Ýaýdyr taryhymyz, peýkam geljegimiz», «Oguz hanyň ok-ýaýy — ýaşlaryň ykbaly» atly çap edilen publisistik makalalaryň ählisini edil özüni bäsleşiklere gatnaşan ýaly bolup, täsin duýgy bilen okapdy. Soňabaka ol bäsleşik dünýäsine şeýle bir garyşyp gitdi welin, gijelerine düýş hem görüp ugrady. Ýöne ol düýşündäki bäsleşikde hemişe ýeňilýärdi hem-de aglap, gynanyp oýanýardy. Bir gün Şasenem bu hakda ejesine gürrüň berende, ol: «Gynanma, düýşde işiň paşmasa, huşuňda ýeňjegiň alamatydyr» — diýip, gyzyny köşeşdiripdi. Garaz, şeýlelik bilen Şasenem bellenen wagtda bäsleşigiň I saýlama tapgyrynyň VIII oýnuna gatnaşmak üçin Mary welaýatyndan Aşgabada gelipdi.

Bäsleşigiň ön ýanyndaky gün hem täsin geçdi. Ýaryşa gelen okuwçylar institutyň binasyna aýlanyp gördüler. «Ýaş diplomatyň sesi» gazetiniň redaksiýasyna gelip görenlerinde, ol ýerde uly sary kürsüde iki-üç sany epeý adam gürleşip otyrdy. Şol ýerde gazetiniň baş redaktory diýlip tanyşdyrylan ýaşuly mugallym sadadan gelen köpi görüne, dili senaly adama meňzeýärdi. Ol okuwçylara seredip, şeýle diýipdi: «Gelen bolsaňyz, gowy edipsiňiz. Taryhyň mülküne girjek bolsaňyz, kuwwat gerekdir,

redaksiýa bolsa bu ýere maňlaýyny direýänlere güýç berýän ýerdir. Ozal bu bäsleşik barada publisistik makalalar ýazylýardy. Bu gezek bolsa, haýsyňyz öňe saýlansaňyz, siz hakda oçerk ýazylar» — diýip aýtdy. Şasenem oçerk diýen söze kân düşünmese-de, gowy zatdygyny aňyp gitdi. Eger-de, ol birden ýeňiji bolsa, özi barada oçerk ýazylsa, ejesiniň guwanjakdygyna, oçerkli gazetini goňşy aýallara görkezjekdigine, kakasynyň bolsa, soňky jaňa has gowy köýnek alyp beräýmeginiň ähtimaldygy hakda hyýala çümüpdi.

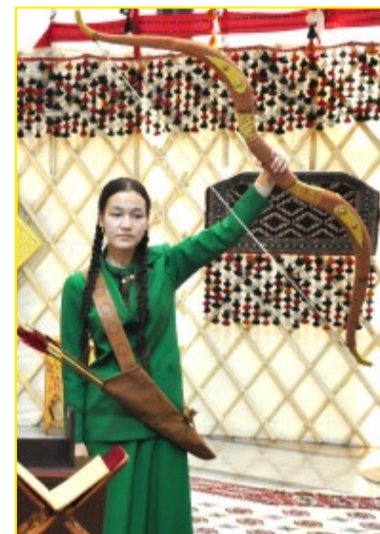
Ol ýap-ýaňy hem bäsleşik halaty başda aljyrajak bolupdy. Eýsem, aljyramaz ýaly hem däl, sebäbi oýunçylaryň jogap berişlerine adalatly eminlik etmekde Türkmenistanyň Gahrymany, ÝUNESKO-nyň işleri barada Türkmenistanyň Milli toparynyň jogapkär sekretary, Adatdan daşary we Doly ygtyýarly Ilçi Çynar Rustemowa, TYA-nyň Magtymguly adyndaky Dil, edebiýat we milli golýazmalar institutynyň türkmen taryhynyň golýazma çeşmeleri bölümüniň müdiri Geldimyrat Muhammedow, TYA-nyň Taryh we arheologiya institutynyň Täze we Garaşsyzlyk döwrüniň taryhy bölümüniň müdiri Kakabaý Amanmyradow ýaly belli alymlardan ybarat «Pähimdarlar geňeşi» baha berýärdi. Olaryň önünde durup bilmek bolsa, ýöne-möne iş däl.

Biraz yza çekilip aýtsak, Şasenem: «Bäsleşigiň dowamynda soraglar paýlanyp, bijäne düşenini özüň çekmeli

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTINIŇ
«TÜRKMENIŇ ALTYN ASYRY»
ATLY BÄSLEŞIGINE

ýeri gelende has aljyradym, sebäbi «Bilýän soragym düşermikä ýa-da bilmeyänimmi!» — diýip pikirlendim. Náme-de bolsa, bagtyma bilýän soragym düşdi. Menden öňküleriň beren jogaplaryny diňlänimde, has giňişleýin jogap berseň, bir ädim öňe süýşmäge mümkinçiligiň

bardygyna düşündim. 4-nji tapgyrdan soňra 5-nji tapgyr üç okuwçynyň arasynda geçirildi. Üçümiň ykbalymyz bir soragda jemlenendi. Kim arzyly maksada ýetse, şol hem Oguz hanyň ok-ýaýyny belende galdyrmalydy. Elbetde, şu ýerde men has tolgundym. Ýöne men bu soraga jogap berip, ýetmeli menzile yetenimi görenimde gözümden ýaş

damjalarynyň dökülenini bilmän galdym» — diýip, soňra şu oçerki ýazmak üçin ikiçäk gürleşip otyrak ýatlapdy.

Hawa, bäsleşigiň barşynda ýaş gyz tolgunýardy, begenýärdi, çünki iň soňky dartgynly pursat gelipdi. Olar jemleýji tapgyra iki bolup — özi hem Balkan welaýatynyň Balkanabat şäherindäki iňlis dili, fizika we matematika derslerini çuňlaşdyryp öwredýän ýöriteleşdirilen 22-nji orta mekdebinin 11-nji synp okuwçysy Intizar Tagannyýazowa bilen bile çykypdylar. Nädip tolgunmajak?! Sebäbi ýaňy Çynar Täjiýewnanyň hut özi: «Intizar ähli soraglara gowy jogap berdi, dilewar, söze çeper gyz eken» diýip, garşydaşy gowy baha hem beripdi. Diýmek, ýaryşda has öňe saýlanmak üçin bilini bek guşamak gerekdi. Ine, onsoň, şol çekeleşikli pursatda ol tijenmegi hem başardy. Bir söz bilen aýtsak, ýaryşda ýeňiji bolan iki okuwçynyň arasynda has saýlanan hökmünde yglan edildi.

Ýaryşyň ahrynda oňa gatnaşyjylara hemaýatkärler Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşi, Türkmenistanyň Milli ýaý atyjylyk federasiýasy, Türkmenistanyň Senagatçylar we telekeçiler birleşmesi, «Türkmenhaly» döwlet birleşigi, «Aýdyň

gijeler» hojalyk jemgyýeti, «Ýedi dogan» hususy kärhanasy, «Balşeker» haryt nyşanly konditer önümlerini öndürýän «Tibet Türkmen» hojalyk jemgyýeti, «Altyn» marketi hem-de dürli pudaklarda zähmet çekýän işgärler üçin yörite iş egindeşliklerini hödürleýän «Saraýan» hojalyk jemgyýeti tarapyndan taýýarlanylýan gymmatbahaly sowgatlar gowşuryldy. Ýöne iň arzyly serpaý Türkmenistanyň Gahrymany Çynar Täjiýewnanyň aýdan hoş sözi bolupdy. Ol bäsleşigiň ahrynda: «Ýaşlar, men siziň şu gün baýrak alşyňyza begenýärim. Ýaňy bäsleşigiň barşynda ortada duran Oguz hanyň ýaýyna mahal-mahal

seredip, aňyrsynda näme many-mazmun bardygy hakyn-da pikirlenýärdim. Siziň erjelligiňize, öňe saýlanyşyňyza seredip oturşyňa birden şu sowalyň jogabyny tapdym. Siz bäsleşikde gowy beren jogaplaryňyz bilen edil ýaýdan atylan peýkama meňzediňiz. Bäsleşik ýaýa meňzedi, siziň jogaplaryňyz bolsa, şol ýaýdan çykan peýkama meňzedi» — diýip, ýaşlara baha berildi.

Hawa, Çynar Täjiýewna hak aýdýar. Ýeňijiler, dogrudan hem, ýaýdan çykan oka meňzeýärdiler. Megerem, siz hem şeýle pikirde bolsaňyz gerek, hormatly okyjylar!

Gunça HAMEDOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara
žurnalistikasy fakultetiniň II ýyl talyby.

Güberçekli halyňyň täsin ykbaly

Türkmen halysynyň baýramy diýlende, gyz-gelinlerimiziň baş barmagyndan sünnälenip çykan gaýtalanmajak ajaýyp sungat eserleri barada ýaş žurnalist hökmünde aýratyn, üýtgeşik bir zat ýazyp sowgat edesiň gelýär. Bu barada pikir edip otyrkam, baýramçylyk mynasybetli institutumyzyň mugallymlarydyr talyplary bilen Türkmen halysynyň milli muzeýine giden gezelenjimiz hakydama geldi. Ol ýerdäki nepis dokalan halylary synlap duran wagtyň, muzeýiň sergi zallaryny bezeýän täsin

halylaryň birine — dört tarapynda aňdarhanýň keşbi salnan, güberçek usulda dokalan, alayaz türk-

men tebigatynyň, gül-gunçalaryň keşbi ýerleşdirilen hala gözüm düşende, gökdäki dilegim ýerde gowşana döndi. Bu haly meni haýran galdyrypdy. Sebäbi ol aýratynlygy, güberçek görnüşini bilen beýlekilerden saýlanyp durdy. Halynyň täsin ykbaly bilen gyzyklanyp, muzeýiň işgäri Maýagözel Ataýewa bilen söhbetdeş bolanymda, ol şeýle gürrüň berdi:

— Türkmen milli halyçylyk sungatynda halyny güberçek usulda dokamak üýtgeşik tebigy zehini, uly ussatlygy we tejribäni talap edýär. Bu usulda haly dokamak hemme halyçylara başardanok. Bu täsin halyny bolsa 1948-nji ýylda Aşgabat haly fabriginiň türkmen haly sungatynda yz galdyryp gidən halyçylary Kemal Askerow we Bossan Geldiýewa dokapdyr. Olar bu hala Seýitjemaletdin metjidiň

Maý aýynyň soňky ýekşenbesi — Türkmen halysynyň baýramy

daş ýüzündäki aňdarhalaryň suratyny we türkmen tebigatynyň ösümlüklerini, güllerini çitenlerinde, güberçek görnüşini almak üçin birnäçe syndylary, hatda medisina gaýçylaryny hem ulanyypdyrlar. Şol döwürde halyçylykda 7 sany reňk peýdalanylýan bolsa, bu halyda 25-den gowrak reňk ulanylypdyr. Ine, hut şunuň özüne hem haly dokalanda köp dürli reňkli ýüpleriň ulanylmagynyň ilkinji başlangyjy hökmünde garasaň bolýar.

Tejribeli muzeý işgäriniň aýtmagyna görä, halyçylara bu nepis halyny dokap kesmek we öz eden işlerine guwanmak bagty miýesser etmeýär. Halynyň kesilmegine 10 — 15 santimetr galanda Bossan Geldiýewa we Kemal Askerow Aşgabatda bolan güýçli ýer titremesinde wepat bolýarlar. Halyny Aşgabat haly fabriginiň ökde halyçylary — Bossanyň ejesi Amanbibi Geldiýewa we Maýa Myradowa dokap kesýärler.

Halynyň başlanýan ýeri ýa-da aşak gyrasy toprakdan soň gök reňkli ýüp bilen dokalyp başlanan bolsa, halynyň soňky gyrasy gara reňkli ýüp bilen çitilipdir. Bu bolsa, ýokardaky pajygaly wakadan habar berýär. Şular ýaly seýrek halylarymyz biziň muzeýimiziň gymmatly

mirasy hasaplanýar. Häzirki wagtda hem güberçek usulda dokalan halylarymyzyň birnäçe görnüşleri muzeýimizde saklanýar, ýöne bu usulda dokalan halylarymyz ýok, halyçylarymyz onuň üstünde zygiderli işleýärler.

Görşümiz ýaly, bu halynyň täsin ykbaly bilen tanyşanynda, çeper halyçy ussatlarymyza ýene bir gezek hormatyň artýar. Ýaş žurnalist hökmünde başga-da güberçek usulda dokalan halylarymyz bilen gyzyklanyp, Türkmenistanyň halk suratkeşi Ada Gutlyýew bilen hem söhbetdeş boldum. Şonda ol:

«Bu usulda dokalan halylardan Magtymgulyynyň hala çitilen portretini mysal getirmek bolar. Nabat Nobatowa bu halynyň düşegini palas, şahyryň keşbini

güberçek usulda dokamak üçin bolsa, birnäçe syndylary, häzirkizaman enjamlary hem ulandy» diýip belläpdi.

Goý, şeýle nepislikleri döreden ussatlarymyzyň ady nesillerden-nesillere ebedi ýaşasyn!

Gyzlargül ANNAGURDOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara
žurnalistikasy fakultetiniň II ýyl talyby.

SYGRYÝET

AK ARZUWLY PAÝTAGTYM

*Aşgabadym - adyň aýdym, Aziýanyň merjeni,
Ösüşleriň haýran edýär, gelip gören her kesi.
Bu gün bolduň asudalyk, parahatlyk merkezi,
Ýüz kyrk biri arka atan, ak arzuwly paýtagtym.*

*Sende görýär, gelen myhman Diýarymyň keşbini,
Gözelligiň göterýändir halkyň göwün köşgüni.
Güller bilen beslenipsiň, ýaýyp ajap müşküni
Ýüz kyrk biri arka atan, ak arzuwly paýtagtym.*

*Baý taryhyň, kökünü bardyr asyrlara badaşan,
Gije aýdyň yşyklaryň, geljek üçin nur saçar.
Aşgabadym, ak bagtym sen, ösüşlere bat açan,
Ýüz kyrk biri arka atan, ak arzuwly paýtagtym.*

*Ajap adyň şahyrlaryň, bagşylaryň dilinde,
Çagajyklary waspyň edýär akja güller elinde.
Nesillerem beýik adyň göterer has belende,
Ýüz kyrk biri arka atan, ak arzuwly paýtagtym.*

Seýli ARYŞOW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara
žurnalistikasy fakultetiniň IV ýyl talyby.

SAŇA GARAŞYAN

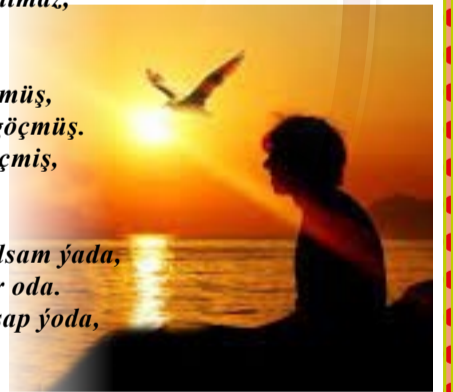
*Ýyllardan serpaý ýetmez,
Keşbiň gözümde gitmez.
Gije uklanmaz, ýatmaz,
Saňa garaşyan....*

*Gursagyň ýyly öçmüň,
Hyýallar serden göçmüň.
Seni ýatladýar geçmiş,
Saňa garaşyan....*

*Geçen günlem salsam ýada,
Aýralyk meňzeýär oda.
Yolsuz ýerden ýasap ýada,
Saňa garaşyan....*

*Uzak ýollardan aşyp,
Gel, sen, jennete tartyp,
Takat ýok mundan artyk,
Saňa garaşyan....*

Gurbanmyrat AŞYROW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara
žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.

YAŞ DIPLOMATYŇ SESI

INTERNET-GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

INTERNET NEWSPAPER

Our main goal is to serve the Motherland!

Bizniň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir!

Esasladyjymyz — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty.

Baş redaktor **Tüçgeldi GUTLYÝEW.**

Redaksion geňeşiň agzalary: Begmyrat ATAÝEW,
Merdan BERDINYÝAZOW, Mekanmyrat
KENANOW, Rahym BÄŞIMOW, Baba SARYÝEW,
Akmuhammet JUMAGULYÝEW,
Tatyana DÖWLETOWA, Batyr KAIROW, Merjen
GURBANAZAROWA, Bazar MESOW, Mergen
MÄMMETJUMAYEW, Miwe NABATOWA.

Baş redaktoryň orunbasary: Mähriban GANDYMOVA.
Jogapkär kätib: Bakydurdy GARAYEW.

Jogapkär kätibiň orunbasarlary: Taňryberdi MYRATLYÝEW,
Ajaýyp NOBATOWA, Annaberdi KAŞAŇOW.

Bölüm müdiri: Mätgurban MÄTGURBANOW.
Fotohabarçy: Muhammetmurat NARMEDOW.

Korrektorlar: Laçyn BERDIMYRADOWA, Sona HALYKOWA,
Şeker HUDAYBERENOWA, Gurbanjemat EGIRJÄÝEWA,
Dünyägözel ÇARYÝEWA, Tawus AKJAYEWA, Aýlar ATAJYKOWA.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň internet saýtynda
www.iirmfa.edu.tm salgysynda
hem-de iirmfa.nesil.edu.tm
sanly bilim portalında
ýerleşdirilýär.

E-mail:
yashdiplomathgi
@gmail.com